

čvorovi

(1)

Oni igraju igru. Igraju se ne-
igranja igre. Ako im pokažem da sam to shvatio,
prekršiću pravila igre i oni će me kazniti.
Moram da igram njihovu igru neshvatana da sam
shvatio igru.

(2)

Ako ne znam da ne znam
mislim da znam
Ako ne znam da znam
mislim da ne znam

Ima nešto što ne znam
što bi trebalo da znam.
Ne znam šta je to što ne znam,
a trebalo bi da znam
i osećam da ispadam glup
ako pokažem da to ne znam
i još da ne znam šta je to što ne znam
Zato se pretvaram da to znam.
To je mučno
jer ne znam šta treba da se pretvaram da znam.
Zato se pretvaram da sve znam.

Naslujujem da ti znaš šta bi trebalo da ja znam,
ali ti mi ne možeš reći šta je to
jer ne znaš da ja ne znam šta je to.

Možda ti znaš ono što ja ne znam, ali ne i to
da ja to ne znam,
a ja ti to ne mogu reći. Zato mi moraš sve reći.

(3)

Mora biti da nešto s njim nije u redu
jer ne bi se tako ponašao
da nije tako
dakle ponaša se tako
jer nešto s njim nije u redu

On ne smatra da nešto s njim nije u redu
jer

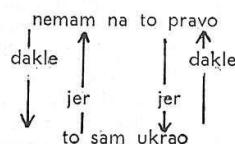
između ostalog
nije u redu
to što ne smatra da s njim
nešto nije u redu
dakle
moramo mu pomoći da shvati da
to što on ne smatra da s njim
nešto nije u redu
između ostalog
nije u redu

nešto s njim nije u redu
jer smatra da
mora biti da nešto s nama nije u redu
kad nastojimo da mu pomognemo da shvati da
mora biti da nešto s njim nije u redu
kad smatra da nešto s nama nije u redu
kad nastojimo da mu pomognemo da shvati
da mu mi pomažemo
da shvati da

mi njega ne progonimo
kad mu pomažemo
da shvati da ga mi ne progonimo
kad mu pomažemo
da shvati
on odbija da shvati
da nešto s njim nije u redu
kad ne smatra da nešto s njim nije u redu

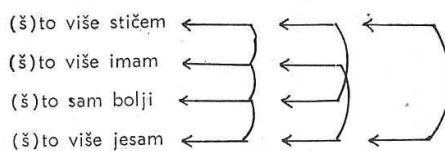
kad nam nije zahvalan
što bar nastojimo da mu pomognemo
da shvati da nešto s njim nije u redu ...

(4)

(5)

Što čovek ima
dato mu je
dakle što god čovek ima
ima na to pravo.
Što više čovek ima
to je bolji
jer je utoliko više nagrađen
zato što je bio dobar.
Dakle, sve sam bolji
što više stičem

(6)

Sve što imam dato mi je i to je moje
Ako to imam, mora biti da mi je dato
Dakle, to je moje.

Ja to nemam,
ali mogu to da dobijem
dakle,

pošto mi je data sposobnost da to dobijem,
to je moje.
To nije moje,
ali mi je dato i ja to imam,
zato sam zahvalan za ono što imam, ili
što mi je dato

Ali ja ne volim da budem zahvalan
jer ako mi je to dato, nije oduvek bilo moje.
Zato, ako ne osećam zahvalnost
to neće biti nešto što mi je dato,
zato je to (prošlo, sadašnje, buduće) večno moje.

(7)

Marko želi da proždire majku i da ga ona proždire
kasnije, koleba se između želje da je proždire ali
bez želje da ona njega proždire i odsustva želje
da je proždire ali sa željom da ona njega proždire.

Još kasnije, ne želi da je proždire i
ne želi da ona njega proždire.

Marko oseća da ga Mara proždire.

Proždire ga
njegov proždrljivi strah
da ga proždire
njena proždrljiva želja
da on nju proždire.

(8)

Narcis se zaljubio u svoj lik, misleći da je to neko drugi.
Marko se zaljubio u svoj lik u Marinim očima misleći da je to on.
Ona ne sme da umre, jer bi on inače izgubio sebe.
Ljubomoran je ako je lik nekog drugog odražen u njenom ogledalu.

Mara je sama sebi krivo ogledalo.
Mara mora da iskrivi svoj lik da bi joj izgledao neiskriviljen.

Da bi ispravila svoj iskriviljeni lik, nalazi Marka da joj iskrivi njen iskriviljeni lik u svom krovom ogledalu.
Ona se nuda da će njegovo iskriviljenje njenog iskriviljenja ispraviti njen lik, a da ona ne mora sama da iskrivi svoj lik.

(9)

Marko se plaši Mare
Mara se plaši Marka

Marko se više plaši Mare
ako Marko misli
da Mara misli
da se Marko plaši Mare

Mara se više plaši Marka
ako Mara misli
da Marko misli
da se Mara plaši Marka

Pošto se Marko plaši
da će Mara misliti
da se Marko plaši
Marko se pretvara
da se Marko ne plaši Mare
da bi se Mara više plašila Marka

a pošto se Mara plaši
da će Marko misliti
da se Mara plaši,
Mara se pretvara
da se Mara ne plaši Marka

Tako
Marko nastoji da zaplaši Maru
time što se ne plaši Mare
a Mara nastoji da zaplaši Marka
time što se ne plaši Marka

Što se više Marko plaši Mare
to se više Marko plaši
da će Mara misliti
da se Marko plaši

Što se više Mara plaši Marka
to se više Mara plaši
da će Marko misliti
da se Mara plaši

Što se više Marko plaši Mare
to se više Marko plaši
da se ne plaši Mare
jer je vrlo opasno ne plašiti se kada se ima posla s nekim ko je tako opasan

Marko se plaši Mare jer je Mara opasna
Mara izgleda Marku opasna jer se Marko plaši

Što se više Mara plaši Marka
to se više Mara plaši
da se ne plaši Marka

Što se više Marko plaši da se ne uplaši
to se više plaši da izgleda uplašen

Što se više Mara plaši
da se ne plaši
to se više Mara plaši
da izgleda uplašena

Što su više oboje uplašeni
to manje oboje izgledaju uplašeni

Marko se plaši

da se ne plaši Mare
i da izgleda uplašen od Mare
i da se Mara ne plaši Marka

Mara se plaši
da se ne plaši Marka
i da izgleda uplašena od Marka
i da se Marko ne plaši Mare

Zato Marko nastoji da uplaši Maru
time što ne izgleda uplašen
time što ona ne izgleda uplašena

a Mara nastoji da uplaši Marka
time što ne izgleda uplašena
time što on ne izgleda uplašen ...

(10)

Mara misli da joj nije jasno ono što misli da je Marku jasno
i da Marko i sam misli da
Mari to nije jasno.

Marku je jasno da je Mari j a s n o ,
da ona misli da joj nije jasno
i da ona misli
da on misli
da joj nije jasno

Ali Marku nije jasno ono što Mari nije jasno
zbog čega ona misli da joj nije jasno ono što Marko misli da
joj je jasno
i misli da on misli da joj nije jasno.

Na primer:

Mara misli da
Marko misli da je Mara glupa.
Marko ne misli da je Mara glupa,
ali mu nije jasno zašto
Mara misli da Marko misli da je ona glupa,
kad on to ne misli.
Nije ni njoj, sem što joj je jasno da Marko laže.

BELEŠKA O PISCU

Dr R. D. Laing rođen je u Glazgou, u Škotskoj, 1927. godine. Radio je kao psihijatar u Britanskoj armiji, u Kraljevskoj psihijatrijskoj bolnici u Glazgou, pri Odseku psihološke medicine na Univerzitetu u Glazgou i u drugim klinikama i institutima.

Kao psihoanalitičar i psihijatar, dao je niz veoma zapaženih istraživačkih radova o šizofreniji, o različitim tipovima porodica i vrstama ljudskih doživljaja, između ostalog, izazvanih drogama za »širenje svesti«, kao što su meskalin i LSD-25. Revolucionarna je i kontroverzna njegova teza o relativnosti duševnih bolesti (koje on posmatra kao specifični uzajamni odnos između »bolesnika« i »zdravek sredine«), sa zahtevom za ukidanjem kliničkog pozitivizma i despotizma društvenih normi u pristupu pacijentima.

Otvorio je knjige: *Vlastito biće i drugi*, Razum i nasilje (Self and Others, Reason and Violence, koautor David Cooper), *Duševno zdravlje, ludilo i porodičica* (Sanity, Madness and the Family, 1964, koautor A. Esterson), *Medulična percepcija* (Interpersonal Perception, 1966, koautori H. Phillipson i A. R. Lee), *Podeljeno biće* (The Divided Self), *Politika doživljaja i Rajskog ptica* (The Politics of Experience and The Bird of Paradise, 1967). O knjizi Čvorovi (Knots, 1970), iz koje su ovde dati neki odlomci, autor govorи u uvodnoj besedi:

»Sheme koje su ovde prikazane još nije klasifikovao Linnaeus ljudskog robovanja. Sve one, možda, na čudan način deluju poznato. Na ovim stranicama ograničio sam se na iznošenje samo nekih od onih koje sam stvarno video.«

Prevođeno sa engleskog
Dr ALEKSANDAR NEJGBAUER